

Kemijärven kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2017

24/04.047/2018

KH 26.03.2018 § 86

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitalinpäätös (KL 114 §)

Kemijärven kaupungin tilinpäätökseen kuuluvat:

- kaupungin tuloslaskelma ja konsernituloslaskelma,
- kaupungin tase ja konsernitase,
- kaupungin rahoituslaskelma ja konsernirahoituslaskelma,
- tilinpäätöksen liitetiedot,
- talousarvion toteutumisvertailu ja
- toimintakertomus

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan tilinpäätöksestä on lisäksi voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

Kuntalain 115 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman osoittamaa tulosta ennen varausten ja mahdollisten rahastosiirtojen tekemistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen, joka ohjaa kuntia ja kuntayhtymiä kuntalain 410/2015, kirjanpitolaain 1336/1997 ja kirjanpitoasetuksen

1339/1997 konsernitilinpäätöstä koskevien säännösten soveltamisessa. Vuonna 2015 kuntajaosto antoi yleisohjeen konsernitilinpäätöksen laatimisesta ja vuonna 2016 yliesohjeet kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman ja taseen laatimisesta sekä tilinpäätöksen liitetiedoista. Kaupungin ja Kemijärvi konsernin tilinpäätös on laadittu näiden ohjeiden mukaisesti.

Yhteenveto vuoden 2016 tilinpäätöksestä verrattuna vuoden 2015 tilinpäätökseen ja vuoden 2016 talousarvioon:

1000 € (ulkoinen)	TP 2016	TP 2017	Muutos %	LTA 2017	Tot %
Toimintatuotot	9 696	9 319	-3,9	9 357	99,6
Toimintakulut	-64 772	-65 035	0,4	-64 312	101,1
Toimintakate	-55 075	-55 716	1,2	-54 955	101,4
Henkilöstökulut	-29 953	-31 870	6,4	-31 149	102,3
Verotulot	29 105	29 153	0,2	28 315	103,0
Valtionosuudet	27 095	25 907	-4,4	25 760	100,6
Vuosikate	2 369	527	22,2	122	431
Yli-/alijäämä	4 209	-1 844	-43,8	-2 062	89,4

Toimintatuotot pienentyivät edellisvuodesta 3,9 %. Talousarviossa oli ennakoitu tuottojen pieneneminen toimintavolyymin pienentymisen suhteessa ja toteutuma oli vain 0,5 % eli 37 554 euroa arvioitua pienempi

Toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta 0,4 %. Toimintakulut ylittivät budjetin 0,7 miljoonalla eurolla. Ylitys henkilöstömenoissa oli 720 768 euroa, aineissa ja tarvikkeissa 327 718 euroa, vuokrissa 19 604 euroa sekä muissa toimintakuluissa 449 924 euroa. Palvelujen ostoissa puolestaan saatiin vähennystä 347 456 euroa budjettiin nähden. Henkilöstömenojen kasvu johtui henkilökohtaisten lisien vajeiden maksuista, joita ei oltu varattu talousarviossa menoihin.

Toimintakate heikkeni edellisvuoteen verrattuna 1,2 %. Toimintakate ylitti talousarvion 760 775 eurolla. Toimintamenojen ja -tulojen osalta tarvitaan muutoksia, jotta kaupungin talous voidaan saada tasapainoon.

Verotulojen kehitys

VEROT, 1000 €	TP 2016	TP 2017	Muutos %	TA 2017	Tot %
Kunnallisvero	23 640	23 514	-0,5	22 925	102,6
Kiinteistövero	4 419	4 347	-1,6	4 344	100,1
Yhteisövero	1 046	1 292	23,5	1 046	123,6
Yhteensä	29 105	29 153	0,2	28 315	103,0

Valtionosuuksien kehitys

VOS, 1000 €	TP 2016	TP 2017	Muutos%	TA 2017	Tot%
-------------	---------	---------	---------	---------	------

Yhteensä **27 095** **25 907** **-4,4** **25 760** **100,6**

Valtionosuudet pienenivät edellisvuodesta 1 188 467 euroa eli 4,4 %. Kemijärven valtionosuuden laskussa näkyy turvapaikanhakijoiden valmistavaan opetuksen päättyminen, lukion saama harkinnanvarainen valtionosuus sekä oppilasmäärän vähentyminen.

Vuosikate heikkeni huomattavasti edellisvuodesta, mutta totetui hieman lisätalousarviota paremmin. Vuosikate ei kata poistoja. Poistojen määrä oli valmistuneiden investointien johdosta 200 896 euroa suurempi kuin talousarviossa arvioitiin poistojen määräksi.

Toimintamenot kasvoivat talousarviossa asetettua tasoa suuremmiksi hyvinvointipalvelujen ja teknisten palvelujen menokasvun vuoksi.

Kaupungin verotulokertymä ja ennakoitua pienempi valtionosuuksien vähenemä pelastivat osaltaan kaupungin vuosikatteen plussalle. Verotulot saatiin 838 369 euroa enemmän, johtuen valtion tilitysmuutoksista kesken vuoden. Tilitysmuutos johtui viennin kasvusta ja valtion talouden vahvistumisesta. Valtionosuuskertymä oli 146 740 euroa talousarviossa arvioitua parempi. Kaupungin rahoitustuotot toteutuivat myös ennakoitua paremmin. Rahoitustuotot ylittyivät 18 % talousarvioon nähden eli 180 317 eurolla. Hyvää toteutumaa selittää lainanhoitokulujen pienentyminen ja Itä-Lapin energian tuloutus.

Vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa rahastomuutoksen jälkeen -1 843 724,89 euron alijäämää. **Nettoinvestoinnit** olivat 1,71 milj. euroa.

Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys

LAINAT	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kaupungin lainat milj. €	27,5	28,2	28,6	32,2	32,6	32,9	31,0
Konsernilainet milj. €	68,6	73,6	69,2	69,7	69,0	67,2	68,2

Palvelualueiden toimintakatteiden (=nettomenot) kehitys

KOKO KAUPUNKI PALVELUALUE	Tilinpäätös TP 2016	Talousarvio KS2017	Toteutuma 31.12.2017	Käyttö %	Alitus +/- ylitys -
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT					
MENOT	-6 839 640	-6 795 230	-6 361 181	93,6	
TULOT	561 723	608 930	658 754	108,2	
NETTOMENO	-6 277 917	-6 186 300	-5 702 427	92,2	483 873
HYVINVOINTIPALVELUT					
MENOT	-56 038 554	-55 576 930	-56 250 711	101,2	
TULOT	6 200 995	5 857 930	5 827 240	99,5	
NETTOMENO	-49 837 559	-49 719 000	-50 423 471	101,4	-704 471
TEKNISET PALVELUT					
MENOT	-12 215 275	-12 337 280	-12 955 489	105,0	
TULOT	13 255 577	13 287 280	13 365 312	100,6	
NETTOMENO	1 040 303	950 000	409 823	43,1	-540 177
KOKO KAUPUNKI					
MENOT	-75 093 469	-74 709 440	-75 567 381	101,1	
TULOT	20 018 295	19 754 140	19 851 306	100,5	
NETTOMENO	-55 075 173	-54 955 300	-55 716 075	101,4	-760 775

Kokonaisuutena palvelualueiden toimintakatteet yhteensä kasvoivat 1,2 prosenttia edellisvuodesta, kun talousarviossa toimintakateen laskuksi suhteessa edellisvuoden tilinpäätökseen oli asetettu 0,2 prosenttia.

Keskitettyjen hallinto- ja tukipalvelujen toimintakate laski edellisvuoteen verrattuna 9,2 prosenttia ja alittui talousarvioon nähden 7,8 %. Tämä johtui Rovaniemen koulutuskuntayhtymälle maksettavasta liittymissopimukseen perustuvasta maksuosuudesta, jonka arvioitiin talousarviovalmistelun yhteydessä olevan 0,5 miljoonaa euroa, mutta mikä toteutuikin 0,34 milj. euronä, myös elinkeinopalvelujen toimintavolyymien pienentyminen näkyi positiivisessa tuloksessa.

Hyvinvointipalvelujen toimintakate nousi edellisvuodesta 1,2 prosenttia ja alkuperäinen budjetti ylittyi 1,4 prosenttia. Palvelualueen sisällä ylitystä toimintakatteessa oli eniten aikuisten psykososiaalisissa palveluissa (0,3 milj. euroa), vammaispalveluissa (0,3 milj. euroa) ja ikäihmisten palveluissa (0,1 milj. euroa). Toimintakate alittui budjetoituun nähden perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa ja perhepalveluissa.

Tekniset palvelut palvelualueen toimintakate laski 60 % edellisvuodesta ja jäi 43 % budjetoidusta tavoitteesta.

Keskeiset talouden tunnusluvut v. 2010 - 2017

TUNNUSLUVUT	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tulovero %	20,00	20,00	20,00	20,50	20,50	21,00	21,00
Vuosikate €/as.	356	227	344	90	-14	309	70
Kum. ali-/ylijäämä €/as.	33	-78	-90	-319	-675	-135	-382
Lainakanta €/as.	3 324	3 487	3 585	4 085	4 203	4 298	4 108
Konsaernilainat €/as.	8 263	9 094	8 671	8 848	8 875	8 780	9 045
Omavaraisuusaste %	52,7	50,8	51,4	46,5	44,1	48,3	46,1
Väestö 31.12.	8 295	8 093	7 983	7 882	7 756	7 657	7 536
Työllisyysaste	58	56	57	58	59	60	

Kaupungin keskeisimmät tilinpäätösluvut / €		Konsernin keskeisimmät tilinpäätösluvut / €	
Toimintakate	-55 716 076	Toimintakate	-50 641 541
Vuosikate	526 851	Vuosikate	7 745 127
Tilikauden tulos	-1 858 245	Tilikauden tulos	832 849
Tilinpäätössiirrot	14 520	Tilinpäätössiirrot	-826 323
Tilikauden Ali-/Ylijäämä	-1 843 725	Tilikauden Ali-/Ylijäämä	6 526
Kumulatiinen Ali/Ylijäämä	-2 878 025	Kumulatiinen Ali/Ylijäämä	6 695 830
Nettoinvestoinnit	-1 713 806	Nettoinvestoinnit	-8 231 139

Toimintakertomukseen sisältyy kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä:

Kaupungin tilikauden tulos ennen varauksia ja rahastosiirtoja on -1 858 245 euroa. Rahastojen lisäys on 14 520 euroa. Tilikauden alijäämäksi muodostuu siirtojen jälkeen -1 843 725 euroa. Kaupunginhallitus esittää tilikauden alijäämän siirrettäväksi omaan pääomaan yli- ja alijäämätilille.

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi allekirjoittamaton tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2017 (arkistoidaan valtuuston pöytäkirjan liitteenä). Tilinpäätös julkaistaan kaupunginhallituksen pöytäkirjan allekirjoituksen jälkeen pöytäkirjan **liitteenä 1**.

Oheisena tiedoksi kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi lautakuntien päätökset palvelualueiden tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset 2017.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, puh. 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy toimintakertomuksessa esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn,

2. allekirjoittaa vuoden 2017 tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi,

3. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi toukokuun kokoukseen ja

4. oikeuttaa talouspalvelujen vielä allekirjoituksen jälkeen tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle menevään kappaleeseen, jos sellaiseen todetaan tarvetta kaupungin kirjanpidon tai tilintarkastajan toimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin sillä lisäyksellä, että vuonna 2017 maksetuista henkilökohtaisista lisistä annetaan kaupunginvaltuustolle selvitys tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.